

کارگاه اخلاق حرفه ای پزشکی

دکتر فریبا برهانی

مرتبه علمی: استاد

معاون پژوهشی مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

مباحث این جلسه

اهمیت اخلاق در حرفه های مرتبط با سلامت

اصول اخلاق زیستی

کاربرد اصول اخلاق زیستی

اهمیت رازداری و حفظ حریم خصوصی

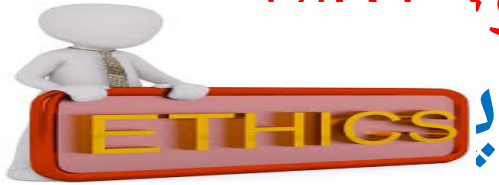
جمع بندی

تعریف اخلاق

اخلاق بیان می کند که کدام فعل **خوب** است و کدام فعل **بد** است.
اخلاق نهادی برای کنترل رفتار و هدایت آن به سمت **کمال** است.
نهاد اخلاق برای هدایت همه رفتارهای انسان به سمت کمال
ضروری است و بنابراین همه حرفه ها و رشته های علمی و
مجموعه های اجتماعی به اخلاق نیازمندند.
بیافوکش دوخ و لامک تمس هب اهناسنا تیاده قالخا فده
تسا.

اهمیت اخلاق در حرفه های علوم پزشکی

جلب اعتماد مردم
ارتقای کیفیت خدمات
ارتقای حرفه ای (پروفیشنالیزم)
اهمیت تصمیم گیری

اعتماد مردم به حرفه مندان حوزه سلامت

اعتماد مردم به حرفه مندان سلامت واقعیتی است که در **نظرسنجی‌های متعددی** که در کشورهای مختلف انجام شده مورد تایید قرار گرفته است

اعتماد مردم به حرفه مندان حوزه خدمات سلامت

Honesty and Ethical Ratings of Top-Rated Medical Professions, 1999-2020

% Very high/High honesty and ethical standards

■ Pharmacists ■ Medical doctors ■ Nurses

GALLUP

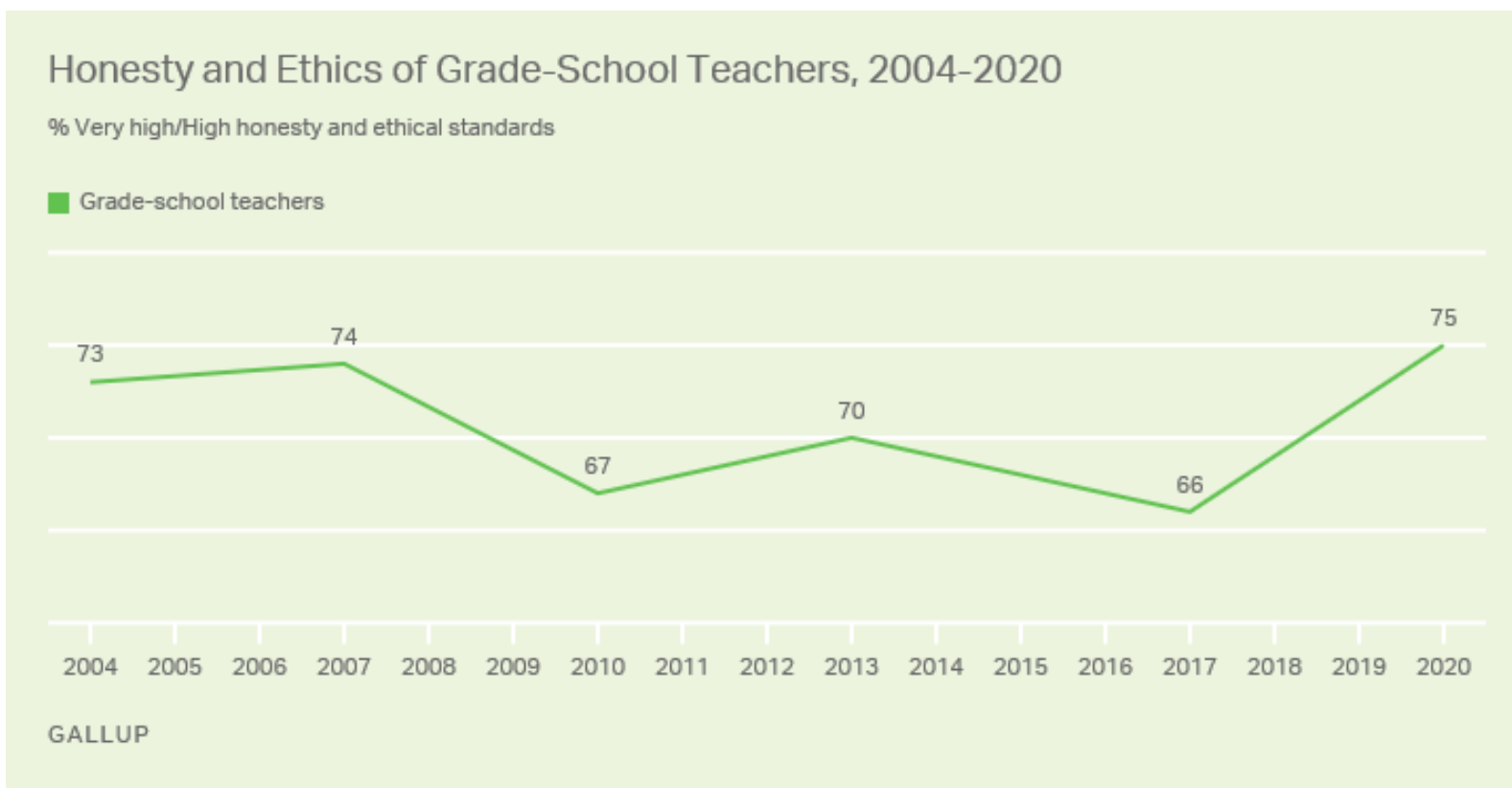
اعتماد مردم به حرفه مندان حوزه خدمات سلامت

Profession Ratings for Having Very High/High Honesty and Ethical Standards

Please tell me how you would rate the honesty and ethical standards of people in these different fields – very high, high, average, low or very low?

	Dec 2-15, 2019	Dec 1-17, 2020	Change
	%	%	pt. pts.
Nurses	85	89	+4
Medical doctors	65	77	+12
Grade-school teachers	--	75	--
Pharmacists	64	71	+7
Police officers	54	52	-2
Judges	--	43	--
Clergy	40	39	-1
Nursing home operators		36	
Bankers	28	29	+1
Journalists	28	28	0
Lawyers	22	21	-1
Business executives	20	17	-3
Advertising practitioners	13	10	-3

اعتماد به معلمان

Nurses Continue to Rate Highest in Honesty, Ethics

وابستگی کیفیت مراقبت به اخلاق

اخلاق شاه کلید و شرط **اولین** و **آخرین** مراقبت از انسان است
ایجاد و توسعه محیطی که در آن انسان به واسطه **انسان بودن** نه
هیچ عامل دیگری مورد تکریم قرار بگیرد، **راه ارتقاء کیفیت** است.

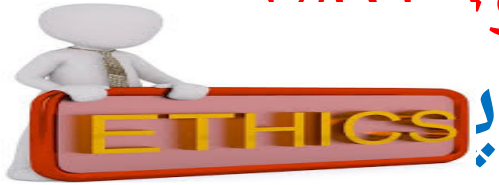
موضوع حرفه های پزشکی کار با انسانها ست

انسان کرامت دارد

تاکید بر کرامت ذاتی انسان

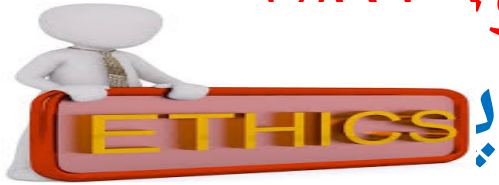
«و لقد کرّمنا بنی آدم» (قرآن کریم، سوره اسراء،
آیه 70)

اهمیت اخلاق در حرفه های علوم پزشکی

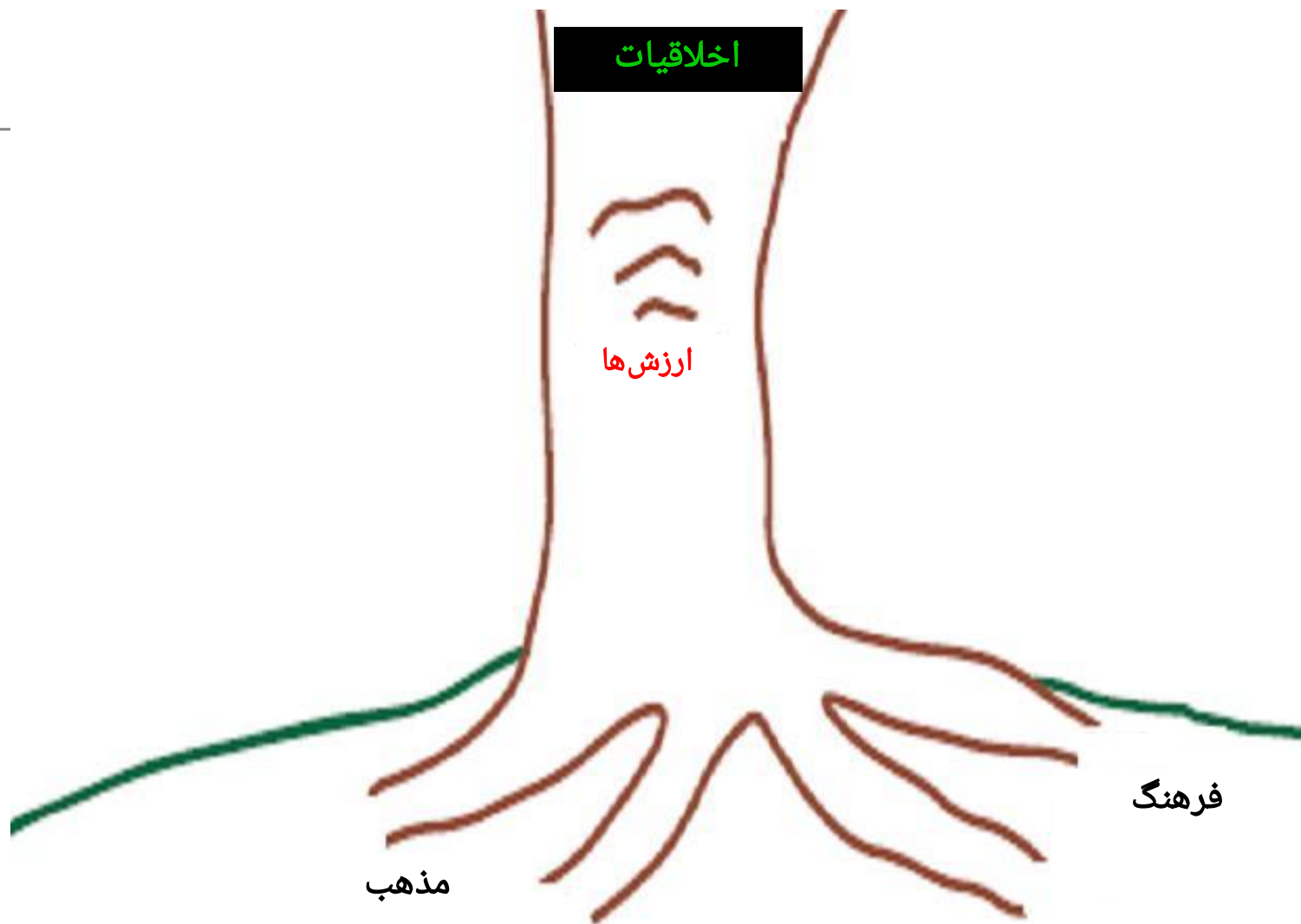

جلب اعتماد مردم
ارتقای کیفیت خدمات
ارتقای حرفه ای (پروفیشنالیزم)
اهمیت تصمیم گیری

اهمیت اخلاق در حرفه های علوم پزشکی

جلب اعتماد مردم
ارتقای کیفیت خدمات
ارتقای حرفه ای (پروفیشنالیزم)
اهمیت تصمیم گیری

ارزشها

ارزش های شخصیتی **Character Values**

ارزش های جهانی هستند که شما به عنوان یک انسان خوب به آنها نیاز دارید

ارزش های کاری و حرفه ای **work and professional values**

باورها و اصولی هستند که بر رفتار کاری (حرفه ای) ما تأثیر می گذارند.

ارزش هایی هستند که به شما کمک می کنند آنچه را که در یک شغل می خواهید پیدا کنید و به شما رضایت شغلی بدهد

ارزشهای شخصیتی

generosity سخاوت

loyalty وفاداری

kindness مهربانی

sincerity خلوص

self-control خود کنترلی

ارزشهای کاری

Challenges (چالشی بودن)

انجام کاری که دانش و مهارت و خلاقیت من را افزایش دهد

Competition (رقابت)

تواناییها و مهارت‌های خود را در مقایسه با دیگران قرار دادن برای رسیدن به موفقیت

Creativity (نوآوری)

فکر کردن در مورد ایده‌ها و روش انجام کارهای جدید

ارزشهای کاری

Recognition as an expert (شناخته شدن به عنوان فرد ماهر و متخصص)

به عنوان فردی با دانش خاص و یا مهارت در یک حیطه خاص شناخته شدن

Belonging (تعلق)

تعلق داشتن به عنوان بخشی از یک گروه سازمانی

Balance (تعادل)

داشتن فرصت جهت تمرکز بر روی کار و نقشهای زندگی

ارزشهای کاری

Innovation (نوآوری)

استفاده از تکنولوژی جدید در کار یا رویکردها

Intensity (هیجان)

انجام کارها با سرعت همراه با هیجان و فشار کاری

Lack of pressure (آرامش)

کار کردن در حالتی که فضا و نگرشهای کار خیلی آرام و بدون فشار باشد.

ارزشهای کاری

Predictability (قابل پیش بینی)

داشتن مسئولیتهای کاری که روتین های ثابت و بدون تغییر را دنبال می کند

Promotion (ارتقا)

داشتن شانس برای پیشرفت و یا افزایش مسئولیت

Respect (احترام)

داشتن کارمند، سوپروایزر و همکاری که در محل کار به من احترام گذارد

ارزشهای کاری

Learning opportunity (فرصت یادگیری)

داشتن فرصت برای یادگیری رسمی و غیررسمی

Money (پول)

به دست آوردن میزان خاصی پول و یا به دست آوردن پتانسیل آن

Power (قدرت)

داشتن قدرت برای هدایت دیگران

ارزشهای کاری

Satisfaction (رضایتمندی)

کار کردن در یک شغل که به من حس غرور و خود احترامی دهد

Security (امنیت)

کار کردن در شغلی که دارای درآمد قابل قبول باشد و امنیت شغلی داشته باشد

Interdependence (استقلال)

کار با کمترین هدایت و ارتباط با دیگران

ارزشهای کاری

(انعطاف پذیری) Flexibility

(داشتن برنامه آزاد در محل کار که در محیطهای مختلف بتوان کار کرد مانند دورکاری)

(دقت در انجام کار) Precision work

انجام کارهایی که نیازمند دقت و صحت هستند.

ارزشهای حرفه ای

نوع دوستی (Altruism)

کرامت انسانها (Human dignity)

درستکاری (Integrity)

عدالت اجتماعی (Social justice)

پاسخگویی (Accountability)

پیشگیری و رفع درد و رنج (Desire to prevent and alleviate suffering)

تعهد به انسانها و حرفه (Commitment)

ارزشهای کاری

Decision making right (تصمیم گیری صحیح)

قرار گرفتن در موقعیتی که تصمیم گیری صحیح بتوان انجام داد

Chances to help others (نوع دوستی)

شانس انجام کارهایی که به مردم کمک شود

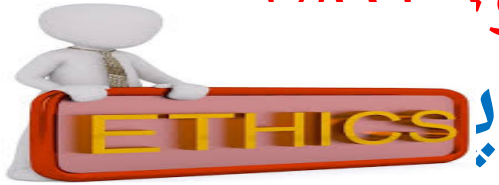
Chances to help society (کمک به جامعه)

شانس انجام کارهایی که به جامعه کمک شود

LIGHT

- ☒ **L** = Love of the human spirit دوست داشتن واقعی انسانها
- ☒ **I** = Involvement in patient care پیشقدم شدن در امر مراقبت از بیمار
- ☒ **G** = Godliness (kindness, acceptance) دینداری (مهربانی، پذیرش)
- ☒ **H** = Hope for your patients نیکخواهی برای بیمار
- ☒ **T** = Teach patients and fellow nurses آموزش به بیماران و همکاران

اهمیت اخلاق در حرفه های علوم پزشکی

جلب اعتماد مردم
ارتقای کیفیت خدمات
ارتقای حرفه ای (پروفیشنالیزم)
اهمیت تصمیم گیری

4 Key Ethical Principles

- i. Autonomy احترام به اختیارمددجو
- ii. Beneficence سودمندی
- iii. Non-maleficence ضرر نرساندن
- iv. Justice عدالت

Autonomy اتونومی

اصل احترام به اختیار مددجو

احترام به توانایی بیمار برای انتخاب اهداف **خود بر**
اساس ارزشهای خود

اصل اختیار سبب می شود که ارائه دهندگان خدمات
سلامتی بیماران را در تصمیم گیری برای درمان
دخالت دهند.

اصل احترام به اختیار مددجو

- 1- احترام به حق مددجو مبنی بر این که خودش تصمیم بگیرد.
- 2- آموزش به مددجو تا بتواند خودش گزینه ها را انتخاب کند
- 3- حمایت از انتخابهایی که مددجو انجام داده است
- 4- عدم تحمیل زور و اجبار برای این که مددجو کاری را انجام دهد یا انتخابی را داشته باشد
- 5- رضایت آگاهانه مهم ترین برآیند رعایت این اصل است.
- 6- رازداری و حفظ حریم خصوصی

پترنالیسم Paternalism

وقتی که پزشک / کادر درمان تلاش می کنند به بیمار کمک کنند **بدون**
این که با ارزشهای بیمار هماهنگ باشد

تا اوایل قرن بیستم ☒

پترنالیسم

از قرن بیستم به بعد ☒

توجه به خود مختاری

خطر مرجعیت

در طول دهه های گذشته، خطوط هوایی با خطرات خطای مرجعیت آشنا شدند. قبل تر خلبان مانند پادشاه بود. دستورات او زیر سوال نمی رفت. اگر کمک خلبان متوجه از قلم افتادن موضوعی می شد، از روی احترام، ترس و.. جرات نمیکرد خلبان را از آن مطلع کند.

امروزه با مدیریت منابع انسانی در خطوط هوایی و دادن **اختیار به خدمه پرواز** از بسیاری از **خطرها و خطاها** پیشگیری گردید.

خطر مرجعیت

رولف دوبلی در **کتاب هنر شفاف اندیشیدن** به این نکته اشاره می کند:

هر وقت میخواهی تصمیمی بگیری، به این فکر کن چه **مراجعی** ممکن است بر استدلال هایت اثر گذاشته باشند، وقتی به یکی از آنها در واقعیت برخوردی تمام تلاشت را بکن که در برابرش مقاومت کنی

اصل 2- Beneficence

سودمندی

دیدگاه مراقبت کل نگر به رعایت این اصل کمک می کند .

احترام به عقاید، احساسات و آرزوهای بیماران و خانواده آنها به اجرای این اصل کمک می کند

سودمندی

سودمندی ورای شایستگیهای تکنیکی است.

مراقبت همه جانبه، گوش کردن، حمایت، پرورش

تعیین این که چه کاری برای دیگری خوب است مشکل
است اما اخلاقی است

سودمندی

بر اساس انتخابهای بیمار و نظر وی تعریف می شود نه
بر اساس آن چه که ما فکر می کنیم خوب است.

مشتقات اصل سود رسانی

veracity

صداقت

Fidelity

وفاداری

compassion

شفقت

Veracity صداقت

اطلاعات صحیح لازمه تصمیم گیری

شرط لازم برای اخذ رضایت آگاهانه

ندانستن واقعیات ممکن است حق داشتن یک زندگی خوب از بیمار سلب کند.

صداقت به عنوان یک الزام مطلق نیست و استثنائاتی دارد

1- بیماران کم سن و سال

همه جزییات اقدامات و وضعیت بیماریشان را نباید توضیح داد.

کودکان را نباید در مورد وضعیت بیماری و جراحاتشان از بیماری در ابهام نگه داشت. زیرا همین ابهام سبب استرس و نگرانی آنها می شود.

در اطلاع رسانی به کودکان، می توان ضمن هماهنگی با والدین، اطلاعات مناسب و جزئیات مورد لزوم را تعیین کرده و با کودک در میان گذاشت.

استثنائات اصل صداقت

2- زمانی که خود بیمار نخواهد از جزئیات بیماری‌اش مطلع شود. گاهی اوقات بعضی بیماران تمایل دارند تصمیم‌گیری در مورد درمانشان را به افراد دیگر واگذار کنند.

در چنین شرایطی اصل صداقت ایجاب می‌کند که اطلاعات صادقانه در مورد بیمار با چنین فردی که قرار است در مورد بیمار تصمیم بگیرد، در میان گذاشته شود.

وفاداری fidelity

این اصل نشان دهنده **تعهد** ارائه دهندگان خدمات سلامتی در رابطه با بیمار است.

تعهد به رعایت کلیه اصول در مراقبت

شفقت Compassion

اغلب نتایج خیر یک عمل محدود به اثرات علت و معلولی عملکرد نیست، و بستگی به روشی دارد که یک عمل اقدام انجام می‌شود. مراقبت مشفقانه انجام کار با حس زیبایی شناسی

compassion

Self compassion شفقت با خود

Other compassion شفقت با دیگران

خود مراقبتی به عنوان یک الزام اخلاقی برای حرفه مندان سلامت

یافته های مطالعات انجمن نشان می دهد حرفه مندانی که
در **اوج سلامتی** خود به سر می برند **بهترین مراقبت و**
درمان را از بیماره عمل می آورند.

خود مراقبتی به عنوان یک الزام اخلاقی برای حرفه مندان سلامت

حرفه مندان سلامت علاوه بر وظیفه خود در زمینه مراقبت
از بیمار، باید **مراقبت از خود** را به عنوان **وظیفه ای برای
خود** برگزینند.

تئوری مراقبت انسانی و اتسון

ما باید یاد بگیریم که چگونه قبل از اینکه بتوانیم یک مراقبت و عشق واقعی به دیگران ارائه دهیم، مراقبت، عشق، گذشت، شفقت و رحمت به خودمان ارائه دهیم.

قبل از پذیرش، احترام و مراقبت از دیگران در قالب یک مدل حرفه ای-مراقبتی-درمانی، با خود با **مهربانی و صفا**، **ملايَمت** و **وقار** رفتار کنیم.

خود مراقبتی به عنوان یک الزام اخلاقی برای حرفه مندان سلامت

یک ارائه دهنده خدمات سلامت سالم

به معنای واقعی کلمه فردی است که می تواند
سلامت و امنیت دیگران را ارتقا دهد و خود دارای
تمامیت شخصیت و یکپارچگی است و قادر به حفظ
صلاحیت حرفه ای و رشد حرفه ای است

خود مراقبتی به عنوان یک الزام اخلاقی برای حرفه مندان سلامت

We should assess our lives for physical and psychosocial health, looking for signs of imbalance and **compassion fatigue**.

ما باید زندگی خود را از نظر سلامت جسمی و روانی - اجتماعی ارزیابی کنیم ، به دنبال نشانه هایی از **عدم تعادل** و **خستگی از شفقت** باشیم

خود مراقبتی به عنوان یک الزام اخلاقی برای حرفه مندان سلامت

حرفه مندان سلامتی که خسته اند ، قادر به تمرکز نیستند ،
استرس دارند و انگیزه کافی ندارند و ممکن است **مراقبت**
ایمن ارائه ندهند

خود مراقبتی به عنوان یک الزام اخلاقی برای حرفه مندان سلامت

یک مدیر خدمات سلامت که ساعتهای طولانی کار می کند، بیش از حد برای نقش رهبری فداکاری می کند،

براساس کد اخلاقی انجمن پرستاری امریکا این **شرایط** **غیرحرفه ای** است.

VITAL SIGNS SELFIE CAMPAIGN

علايم حياتی پويش شفقت با خود

- **T:** tracking the numbers important to my health, such as blood pressure, weight, blood sugar and lipid levels.
- **P:** practicing health and wellness behaviors.
- **R:** refueling when I am running on empty. Refueling means getting adequate rest and sleep and stepping away from work, finding meaning, energy, and join in other aspects of life
- **BP:** being present in each human encounter. Truly listen to others, finding daily moments of calm and stillness.

علایم حیاتی پویش شفقت با خود

T: tracking the numbers important to my health, such as blood pressure, weight, blood sugar and lipid levels

پیگیری اعداد مهم برای سلامتی من ، مانند فشار خون ،
وزن ، قند خون و سطح چربی

علایم حیاتی پویش شفقت با خود

P:practicing health and wellness behaviors

تمرین رفتارهای سلامتی و بهبودی

علایم حیاتی پویش شفقت با خود

R: refueling when I am running on empty. Refueling means getting adequate rest and sleep and stepping away from work, finding meaning, energy, and joy in other aspects of life

وقتی احساس خالی بودن می کنم سوخت گیری می کنم.

سوخت گیری به معنای استراحت و خوابیدن و دوری از کار، یافتن احساس معنی در زندگی و لذت از سایر جنبه های زندگی

علایم حیاتی پویش شفقت با خود

BP: being present in each human encounter. Truly listen to others, finding daily moments of calm and stillness

در برخورد های انسانی حضور داشته باشیم. (برقراری ارتباط با دیگران)

به دیگران گوش دادن و یافتن لحظه های آرامش و سکون روزمره

در اجرای اصل دوم اخلاقی مراقبت همه جانبه
شفقت با خود و دیگران از اهمیت خاصی برخوردار است

اصل ضرر نرساندن 3- Nonmaleficence

اصل عدم ضرر رسانی به این موضوع اشاره می کند که ارائه دهندگان خدمات سلامتی وظیفه دارند تا بیماران را از آسیب محافظت کنند

ما اجازه نداریم **آگاهانه و عامدانه** اقدامی انجام دهیم که به بیمار ضرر بزند.

این ضرر شامل خسارات **جسمی، روانی، مالی و معنوی** می باشد.

عدالت Justice-4

فرد آنچه را که سزاوارش است دریافت کند

اصل اساسی در عدالت

افراد با هم برابرند و بنابراین باید به
طور برابر درمان شوند

ترباژ

در زمانی که منابع محدود است چگونه می توان تشخیص داد که هر فرد چه نیازی دارد؟ و چه کسی نیاز بیشتری دارد؟

آیا فردی که نیاز به پیوند قلب دارد از فردی که نیاز به سم زدایی بدن دارد نیاز بیشتری دارد؟

ترباژ کمک میکند که افراد براساس نیازهایشان تقسیم بندی شده و منابع مورد نیاز را دریافت نمایند

عدالت در مراقبت

گذاشتن وقت برای بیماران

رعایت انصاف

توزیع عادلانه منابع در اختیار

دو مشتق اصل اول اخلاق

❖ Informed Consent رضایت آگاهانه

❖ Confidentiality& privacy محرمانگی و حفظ حریم خصوصی

Confidentiality& privacy

محرمانگی و حفظ حریم خصوصی

اهمیت حفظ اسرار در خدمات سلامت

یک اصل کلی این است که وقتی اطلاعات حساس و شخصی توسط بیمار با ارائه دهنده خدمات سلامت در میان گذاشته می شود به **عنوان راز تلقی شده** و باید محرمانه بماند.

رازداری یک ویژگی قدیمی در رابطه **درمانگر و مددجو** است

حفظ اسرار بیمار امری مطلق نیست و استثنائاتی دارد

استثنائات وارده بر حفظ اسرار پزشکی

الزام قانون و رضایت بیمار به افشای اسرار؛

پیش گیری از وقوع جرم؛

منافع عمومی

محافظت از مددجو (حمایت از کودکان و نوجوانان)

استثنائات وارده حفظ اسرار در حقوق ایران

رضایت بیمار

اعلام بیماری های و اگیردار

اعلام ولادت و وفات

افشای سرّ در حال ضرورت

تصمیم بیمار به ارتکاب جرم

افشای سر در مقام دفاع از خود

در قوانین ایران آمده است

بنابراین، هر جا که **منافع عمومی در خطر** است، حفظ منافع عموم بر حفظ منافع بیمار پیشی می گیرد و باید منافع عموم را بر منافع بیمار ترجیح داده شود.

در صورت افشای اسرار بیمار به نفع عموم، پزشک/ کادر در خصوص چنین افشایی **مسئولیتی نخواهد داشت. البته به شرط این که روند قانونی و اخلاقی افشای راز رعایت گردد.**

برخی ملاحظات در افشای اسرار

ملاحظات در مورد گفتن اسرار بیمار

1- گفتن به خانواده و دوستان

Disclosure to relatives and friends

در بسیاری از موارد فامیل یا دوستان بیمار از پزشک در مورد وضعیت بیمار سوال می پرسند اغلب اوقات بیماران از گفتن وضعیتشان به فامیل ناراضی **ندارند**

اما در برخی موارد بیماران **ناراضی هستند** که اطلاعاتشان به دیگران گفته شود. شواهد نشان می دهد کادر درمانی به این موضوع توجه نمی کنند

گفتن به خانواده و دوستان (ادامه)

قوانینی که در این زمینه وجود دارد این است که کادر درمانی باید به بیمار بگویند که در مورد وضعیتش با خانواده صحبت خواهند کرد و در صورتی که بیمار رضایت نداشته باشد نباید این کار انجام شود.

در میان گذاشتن اطلاعات بیماری با خانواده به پی گیری مراقبتها و پایش بیمار و ارتباطات موثر کمک کرده و در نهایت به کیفیت مراقبت از بیمار می انجامد.

ملاحظات در مورد گفتن اسرار بیمار

2-Information about public figures

اطلاعات در مورد شخصیتها (چهره های) عمومی

ممکن است رسانه خواستار این باشد که در مورد اطلاعات پزشکی **چهره های عمومی** اطلاعاتی را کسب کند اما این چهره ها مانند افراد دیگر حق دارند که اطلاعات پزشکی آنها محرمانه بماند و کادر باید به این موضوع توجه کنند.

باید از **بیماران** و یا **وکیل سلامت** این بیماران پرسیده شود که در چه حد می توانند اطلاعات را در اختیار رسانه قرار دهند.

جمع بندی

حرفه مندان اخلاقی **محیطی امن و بدون قضاوت** را در مراقبت و درمان ایجاد می کنند.

هنگامی که خطر غیرقابل پیش بینی رخ می دهد، حرفه مندان برای محافظت از **مددجویان و خود اقدام** می کنند.

آنها همچنین از طریق **گفتار و عمل ابراز همدلی** می کنند و در عین حال ارتباط قوی با مددجویان خود ایجاد می کنند

جمع بندی

حرفه مندان سلامت باید **تواضع حرفه ای و تفکر انعطاف پذیر** را تمرین کنند.

به عنوان یک حرفه مند ، شما موظف هستید که از **ارزش ها و استانداردهای اخلاقی** پیروی کنید.

اگر در زندگی روزمره حرفه ای خود با یک دوراهی اخلاقی دست و پنجه نرم می کنید، به یاد داشته باشید که **منابع زیادی** برای کمک در دسترس هستند.

مهمترین موضوع این است که بهترین اقدام برای **مددجو اولویت بندی** شود.

سیاس از توجهتان

